

(Εδώ βάζουμε την τρέχουσα ημερομηνία)

Προς:

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΣΥΝΟΧΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ

Υπόψη Υπουργού,
κ. Σοφίας Ζαχαράκη
Email: ypourgou@minscfa.gov.gr

**ΓΓ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗΣ ΤΗΣ
ΦΤΩΧΕΙΑΣ**

Υπόψη ΓΓ.
κ. Πρόδρομου Πύρρου
Email: secgensocial@minscfa.gov.gr

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

Υπόψη Υπουργού,
κ. Κωνσταντίνου Χατζηδάκη
Email: ministeroffice@minfin.gr, info@khatzidakis.gr

Οργανισμός Προνοιακών Επιδομάτων και Κοινωνικής Αλληλεγγύης (ΟΠΕΚΑ)

Υπόψη του νέου Διοικητή,
κ. Κωνσταντίνου Γλούμη- Ατσαλάκη
Email: dioikisi@opeka.gr

ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΕΣ ΟΜΑΔΕΣ

Παρακαλούμε όπως διανεμηθεί το παρόν υπόψιν όλων των Βουλευτών τους.

ΝΕΑ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ndko@parliament.gr

ΣΥΡΙΖΑ-ΠΡΟΟΔΕΥΤΙΚΗ ΣΥΜΜΑΧΙΑ

syriza@parliament.gr, Proedros@syriza.gr

ΠΑΣΟΚ-ΚΙΝΗΜΑ ΑΛΛΑΓΗΣ

pasok@parliament.gr

ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΤΙΚΟ ΚΟΜΜΑ ΕΛΛΑΔΑΣ

kke@parliament.gr

ΣΠΑΡΤΙΑΤΕΣ

ko.spartiates@parliament.gr

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΛΥΣΗ - ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΒΕΛΟΠΟΥΛΟΣ

el_lisi@parliament.gr

ΝΙΚΗ

nikh@parliament.gr

ΠΛΕΥΣΗ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ - ΖΩΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΟΠΟΥΛΟΥ

plefsieleftherias.ko@parliament.gr

Θέμα: Υπενθύμιση για το Πόρισμα (από Μάιος 2018) του Συνηγόρου του Πολίτη σχετικά με τα «Εισοδηματικά κριτήρια για την χορήγηση του επιδόματος κοινωνικής αλληλεγγύης ανασφάλιστων υπερηλίκων».

Αξιότιμες κυρίες, αξιότιμοι κύριοι!

Με αφορμή το Δελτίο Τύπου[1] που δημοσίευσε το Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, στις 16.11.2023, σχετικά με τις έκτακτες ενισχύσεις για 2,3 εκατομμύρια ευάλωτους τον Δεκέμβριο, προσέξαμε την αναφορά που έκανε στον αριθμό των **δικαιούχων του επιδόματος ανασφάλιστου υπερήλικα, ήτοι μόνο 33.000 άτομα!**

Παράλληλα, την ίδια ημέρα (16.11.2023), ο Πρωθυπουργός, κ. Κυριάκος Μητσοτάκης, προαναγγέλλοντας, επίσης, στο ραδιόφωνο του ΣΚΑΙ, για έκτακτη ενίσχυση στους ευάλωτους τον Δεκέμβριο, δήλωσε ότι [sic] ***Έχουμε πρόβλημα τιμών, ιδίως σε σχέση με τα τρόφιμα. [2]***

Οι παραπάνω δηλώσεις μας προβληματίζουν όταν σκεφτόμαστε ότι στη χώρα μας υπάρχουν πολλοί περισσότεροι από 33.000 ανασφάλιστοι υπερήλικες που βρίσκονται σε μια ευαίσθητη ηλικία και που δεν κατάφεραν να συγκεντρώσουν τον απαραίτητο για τη συνταξιοδότηση ασφαλιστικό χρόνο και που είτε δεν έχουν πραγματικό εισόδημα, είτε έχουν ένα πενιχρό εισόδημα, **το οποίο δεν επαρκεί ούτε για να προμηθευτούν τα απαραίτητα τρόφιμα για την επιβίωσή τους.**

«Το επίδομα κοινωνικής αλληλεγγύης αποτελεί ασπίδα προστασίας εδώ και 38 χρόνια», διαβάζουμε στην ανάρτηση που υπάρχει στην επίσημη ιστοσελίδα του ΟΠΕΚΑ.

Η πραγματικότητα, όμως, είναι η εξής:

Από τις 12.05.2016, ημερομηνία έναρξης εφαρμογής του ασφαλιστικού «Νόμου Κατρούγκαλου», ν. 4387/2016, άρθρο 93, για να δικαιωθούν οι ανασφάλιστοι υπερήλικες το συγκεκριμένο επίδομα θα πρέπει [sic] *το συνολικό ετήσιο ατομικό φορολογητέο εισόδημά τους, καθώς και το απαλλασσόμενο ή φορολογούμενο με ειδικό τρόπο εισόδημά τους να μην υπερβαίνει το ποσό των τεσσάρων χιλιάδων τριακοσίων είκοσι (4.320) ευρώ ή, στη περίπτωση εγγάμων, το συνολικό ετήσιο οικογενειακό φορολογητέο εισόδημα, καθώς και το απαλλασσόμενο ή φορολογούμενο με ειδικό τρόπο εισόδημα δεν υπερβαίνει το ποσό των οκτώ χιλιάδων εξακοσίων σαράντα (8.640) ευρώ.*

1° Παράδειγμα μη δικαιούχου ανασφάλιστου υπερήλικα:

Αυτό, στην πράξη, για να φέρουμε ένα ρεαλιστικό παράδειγμα, σημαίνει ότι, μία ανασφάλιστη υπερήλικας, π.χ. μια γιαγιά που ζει μονάχη της στο χωριό, χωρίς πραγματικό εισόδημα (μηδέν), η οποία ζει σ' ένα σπιτάκι μόλις 34 τ.μ. (που σίγουρα δεν καλύπτει τις στεγαστικές της ανάγκες), που μπορεί να το κληρονόμησε από τον σύζυγο που πέθανε, **ΔΕΝ ΔΙΚΑΙΟΥΝΤΑΙ** το επίδομα ανασφάλιστου υπερήλικα επειδή από τη φορολογική της δήλωση προκύπτει **τεκμαρτό** (υποθετικό φορολογητέο και όχι πραγματικό) **εισόδημα, 4.360€** (τεκμήριο διαβίωσης 3.000€ + 1.360€ τεκμήριο κατοικίας για 34 τ.μ.)!

2° Παράδειγμα μη δικαιούχου ανασφάλιστου υπερήλικα:

Ενώ, σ' ένα άλλο παράδειγμα, ένας παππούς, που ζει στο χωριό, σ' ένα σπιτάκι μόλις 20 τ.μ. («καλυβάκι» που δεν καλύπτει ούτε τις μισές στεγαστικές ανάγκες) και που έχει ένα ΙΧ 20ετίας, μόλις 900 κ.ε. (σαν να λέμε, «κουβαδάκι με τέσσερις τροχούς»), επίσης χωρίς πραγματικό εισόδημα (μηδέν), επειδή προκύπτει **τεκμαρτό φορολογητέο εισόδημα 5.800€** (3.000€ το τεκμήριο διαβίωσης + 800€ το τεκμήριο της κατοικίας + 2.000€ το τεκμήριο του αυτοκινήτου) επίσης **ΔΕΝ ΔΙΚΑΙΟΥΝΤΑΙ** το επίδομα ανασφάλιστου υπερήλικα!

Για να είμαστε δίκαιοι και αντικειμενικοί, εκτιμούμε ότι οι δύο παραπάνω περιπτώσεις δικαιούνται το Ελάχιστο Εγγυημένο Εισόδημα, ήτοι 200€ μηνιαίως, ως μονοπρόσωπα νοικοκυριά, δηλαδή 1.200€ το εξάμηνο ή 2.400€ ετησίως. [3]

3° Παράδειγμα μη δικαιούχου ανασφάλιστου υπερήλικα:

Σ' ένα τρίτο παράδειγμα, ένας παππούς, στην επαρχία κι αυτός, με μηδενικό πραγματικό εισόδημα, που φιλοξενείται από φιλικό πρόσωπο επειδή δεν έχει δική του κατοικία κι αφού δεν έχει χρήματα για να μισθώσει κατοικία, είναι κάτοχος ΙΧ, 1.200

κ.ε. δεκαετίας και βάλε, το οποίο χρειάζεται για να μετακινείται για τις διάφορες δουλειές του (να κάνει π.χ. τα ψώνια του), επίσης **ΔΕΝ ΔΙΚΑΙΟΥΤΑΙ** το επίδομα ανασφάλιστου υπερήλικα επειδή του προκύπτει **φορολογητέο εισόδημα από τεκμήρια το ποσό των 5.000€** (3.000€ τεκμήριο διαβίωσης + 2.000€ τεκμήριο ΙΧ).

Στο παραπάνω παράδειγμα, λόγω της φιλοξενίας ο παππούς δεν δικαιούται το Ελάχιστο Εγγυημένο Εισόδημα, επομένως τα έξοδα του καλύπτονται από την αλληλεγγύη τρίτων.

Με 2.400€ ετησίως, όμως, καλύπτονται οι διατροφικές ανάγκες (επιβίωση) ενός ανθρώπου;

Όταν π.χ. το πλήρες αγελαδινό γάλα ΔΕΛΤΑ, βάσει των τιμών του <https://e-katanalotis.gov.gr/>, στα ράφια πουλιέται από 1,34€ - 1,70€ το λίτρο;

Κι όταν η φρατζόλα για το χωριάτικο ψωμί των 350 γρ. κυμαίνεται από 0,68€ - 0,99€;

Στην επαρχία, πάντως, ως γνωστόν, το «κιλό» το ψωμί (δύο φρατζόλες δηλαδή) πουλιέται έως 2,60€!

Ας κάνουμε τις μαθηματικές πράξεις! Θα διαπιστώσουμε ότι στην Ελλάδα, ένας άνθρωπος που διαβιώνει σε τόσο ακραία φτώχεια, τα χρήματα που πλέον του παρέχει το κράτος, με τα σημερινά δεδομένα τιμών, **του επαρκούν για να καταφέρει να επιβιώσει μονάχα αν τρέφεται με κροκέτες για σκύλους και μάλιστα από τις πιο φτηνές που θα μπορέσει να βρει...**

Το Επίδομα Κοινωνικής Αλληλεγγύης Ανασφάλιστων Υπερηλίκων, το οποίο χορηγείται από τον ΟΠΕΚΑ, μας λέει ο ΟΠΕΚΑ, *λειτουργεί ως ασπίδα προστασίας για τους συμπολίτες μας που βρίσκονται σε μια ευαίσθητη ηλικία και δεν κατάφεραν να συγκεντρώσουν τον απαραίτητο για την συνταξιοδότηση ασφαλιστικό χρόνο.*

Όχι όμως για όλους τους ανασφάλιστους υπερήλικες συμπολίτες μας που αντιμετωπίζουν πρόβλημα επιβίωσης! Αλλά μόνο για 33.000 ανθρώπους!

Οι υπόλοιποι ανασφάλιστοι υπερήλικες πετιούνται στον Καιάδα της Πενίας ως ανεπιθύμητοι λόγω προχωρημένης ηλικίας και ακραίας φτώχειας...

Είμαστε σίγουροι ότι όλοι οι αναγνώστες του παρόντος μηνύματος θα γνωρίζετε προσωπικά κάποιον ανασφάλιστο υπερήλικα που δεν λαμβάνει το επίδομα και που η περίπτωσή του μοιάζει πολύ με τα παραπάνω παραδείγματα που δώσαμε.

Δεν επιθυμούμε να συνεχίσουμε τη λίστα με τα παραδείγματα αφού δεν θα μας έφτανε ο χώρος και ο χρόνος, παρά μόνο θα αρκεστούμε να σας ενημερώσουμε για το **ΠΟΡΙΣΜΑ [4] της Ανεξάρτητης Αρχής «Συνήγορος του Πολίτη**, με το οποίο η Αρχή επεσήμανε και πρότεινε, τον Μάιο του 2018, τα εξής [sic]:

Έτσι, ο προσδιορισμός των δικαιούχων με βάση το κριτήριο του φορολογητέου εισοδήματος, το οποίο προκύπτει σε πλείστες περιπτώσεις βάσει της αντικειμενικής δαπάνης από την χρήση βασικών βιοτικών αγαθών όπως η στέγη, οδηγεί σε αποκλεισμό την μεγάλη πλειοψηφία των ανασφάλιστων υπερηλίκων και μάλιστα προσώπων που ζουν κάτω από τα όρια της φτώχειας και, συχνά, επιβιώνουν χάρη στην αλληλεγγύη συγγενών τους ή της κοινότητας.

(ΣτΠ, Πόρισμα, σελ. 11)

Η στοιχειώδης λειτουργία ενός σπιτιού προϋποθέτει βέβαια την κάλυψη της δαπάνης ηλεκτροδότησης και ύδρευσης ενώ η επιβίωση εξαρτάται από την πρόσβαση σε τρόφιμα.

(ΣτΠ, Πόρισμα, σελ. 13)

Με το πόρισμά της η Αρχή επισημαίνει ότι το φορολογητέο εισόδημα του αιτούντος, στο μέτρο που υπολογίζεται βάσει των τεκμηρίων εισοδήματος που προβλέπονται από την ισχύουσα φορολογική νομοθεσία και βασίζονται στην αντικειμενική δαπάνη συντήρησης κατοικίας που καλύπτει στοιχειωδώς την ανάγκη στέγασης ή στην κατοχή ενός αυτοκινήτου μικρού κυβισμού, καθώς και στην ελάχιστη δαπάνη διαβίωσης, δεν είναι πρόσφορο κριτήριο για την χορήγηση προνοιακής παροχής στους ανασφάλιστους υπερήλικες.

(ΣτΠ, Σύνοψη Διαμεσολάβησης)

Η Αρχή πρότεινε:

A. Την τροποποίηση του νόμου, ώστε ως κριτήριο για την χορήγηση του επιδόματος κοινωνικής αλληλεγγύης ανασφάλιστων υπερηλίκων, να λαμβάνεται υπ' όψιν το πραγματικό και όχι το φορολογητέο εισόδημα των αιτούντων, όπως ισχύει και για το Κοινωνικό Επίδομα Αλληλεγγύης.

B. Επικουρικά, πρότεινε την τροποποίηση του νόμου, ώστε να μην συνυπολογίζεται τεκμαρτό εισόδημα το οποίο προκύπτει από την ελάχιστη αντικειμενική δαπάνη

διαβίωσης, την αντικειμενική δαπάνη κατοικίας έως 80 τ.μ., και ενός αυτοκινήτου μικρού κυβισμού.

Γ. Την τροποποίηση της διάταξης του άρθρου 46 παρ. 4 ν. 4520/2018, ώστε να μην αποκλείονται από τον διοικητικό έλεγχο των αποφάσεων μετά από ένσταση των ενδιαφερομένων, τα ζητήματα που αφορούν την πλήρωση των εισοδηματικών κριτηρίων.

(ΣτΠ, Περιγραφή)

Το Πόρισμα τριάντα τριών (33) σελίδων του ΣτΠ, άρτιο κατά τη γνώμη μας, με μόνο ένα μικρό σφάλμα [5] στον υπολογισμό του τεκμηρίου της κατοικίας, στάλθηκε στην τότε Υπουργό Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, **κ. Έφη Αχτσιόγλου**, την τότε αναπληρώτρια Υπουργό του ίδιου Υπουργείου, **κ. Θεανώ Φωτίου**, στον τότε Διοικητή ΟΠΕΚΑ, **κ. Στυλιανό Πλιάκη**, καθώς και στον τότε Υπουργό Οικονομικών (με κοινοποίηση), **κ. Ευκλείδη Τσακαλώτο**.

Με λύπη μας, όμως, διαπιστώνουμε ότι μέχρι και χθες το Πόρισμα του ΣτΠ δεν έχει εισακουστεί παρά αντιμετωπίστηκε με περιφρόνηση, σαν να ήταν κουρελόχαρτο...

Σήμερα, πέντε χρόνια μετά, έχουμε μια ελπίδα ότι μπορεί να εισακουστεί. Εναπόκειται στη δική σας βούληση και μόνο, διότι αν δεν το κάνετε εσείς δεν πρόκειται να ασχοληθεί κανένας άλλος γι' αυτούς τους ανθρώπους.

Τι λέτε; Μπορούμε να είμαστε αισιόδοξοι;

Με εκτίμηση,

(Εδώ αναγράφουμε το ονοματεπώνυμό μας)

Κοινοποίηση

Συνήγορος του Πολίτη

κ. Ανδρέας Ι. Ποττάκης

Email: press@synigoros.gr

[1]

<https://khatzidakis.gr/ektaktes-enischyseis-352-ekat-evro-gia-23-ekat-evalotou-s-to-dekemvrio/>

[2]

<https://www.kathimerini.gr/politics/562731712/mitsotakis-ektakti-enischysi-ton-eyaloton-ton-dekemvrio/>

[3] <https://opeka.gr/elachisto-engyimenο-eisodima-kea/plirofories/>

[4] Πόρισμα του Συνηγόρου του Πολίτη:

<https://old.synigoros.gr/?i=health-and-social-welfare.el.epidoma-koin-allil-anasf-yperil.616440>

[5] Ο ΣτΠ αναφέρει εκ παραδρομής ότι στο τεκμήριο της κατοικίας 35 τ.μ. αντιστοιχεί το ποσό των 1.320€ ενώ στην πραγματικότητα το ποσό αυτό αντιστοιχεί στο τεκμήριο των μόλις 33 τ.μ. (αφού $35 \times 40\text{€} = 1.400\text{€}$, βλ. σελ. 4 στο Πόρισμα του ΣτΠ).